

26

6	Il-Katidral Armen ta' San Ġakbu
16	Il-Ktieb tal-Gherf
21	It-Tvenvin tas-Silenzju li Jgħib (2)
26	Hruq Doluż, Ester u Mordekaj u l-Festa tal-Purim
33	L-Ewwel Traċċi ta' Ministeri Ekkleżjali fl-Atti Tal-Appostli
41	Min Kienet il-Veronika?

33

X'SE JIGRI

MILL-

PELLEGRINAĠĠI?

Il-kriżi tal-COVID-19 gābet magħha l-kancellazzjoni tal-pellegrinaġġi kollha li kienu ppjanati lejn l-Art Imqaddsa matul dawn l-aħħar xahrejn. Qatt qabel ma assistejna għal sitwazzjoni bħal din, li fiha s-Santwarji tal-Fidwa kellhom prattikament jingħalqu, u spicċaw vojta għal kollox. Dan wara snin li fihom in-numru ta' pellegrini fl-Art Imqaddsa kien dejjem tiela', hekk li laħaq iċ-ċifra ta' 4 miljuni u nofs fis-sena 2019. Min ilu jgħix fl-Art Imqaddsa għal bosta snin jgħid li lanqas f'mumentu ta' tensjoni u gwerer fir-reġjun ma rajna tnaqqis hekk drastiku ta' pellegrini.

Il-Ġimgha Mqaddsa giet iċċelebrata f'Ġerusalemm b'numru limitatissimu ta' patrijiet Franġiskani fil-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu. L-istess ġara fil-każ tal-Għid tal-Ortodossi meta, għall-ewwel darba, assistejna għaċ-ċerimonja tan-nar imqaddes ta' Sibt il-Għid bil-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu li fiha kien hemm biss il-kleru Grieg Ortodoss u l-pulizija. L-insara lokali fl-Art Imqaddsa kellhom jassistu għaċ-ċelebrazzjonijiet mid-dar. Is-sitwazzjoni issa qed titjeb bil-mod, hekk li ġew permessi Quddies għal gruppi ta' mhux aktar minn 20 persuna (li se jitilgħu anke għal 50), imma fi spazji miftuħa.

Ħadd ma jaf kif se tispicċa l-istorja tal-pellegrinaġġi. Naturalment l-assenza totali ta' pellegrini wasslet

*...editorjal
Il-Bażilika
tal-Qabar ta' Kristu
magħluqa*

għal diffikultajiet kbar. L-ekonomija ta' Israel u tal-Palestina tiddependi hafna mit-turiżmu. L-ajruport ta' Ben Gurion hu magħluq u mhux maħsub li se jiftaħ qabel almenu nofs Ġunju, u titjiriet ikunu biss possibbli minn pajjizi li jkunu kwazi ħelsu mill-problema tal-pandemija. Il-Kustodja tal-Art Imqaddsa qed taffaċċja sitwazzjoni li fiha ma hemmx iżjed dhul mill-pellegrini. Il-patrijiet li jgħixu fis-Santwarji u l-ħaddiema kollha marbutin mal-kura tas-Santwarji u d-Djar tal-Pellegrini, il-Case Nove, spiċċaw bla xogħol u bla introjti.

Naturalment hemm tama għall-gejjieni. Nafu li din il-kriżi mhijiex se ddum għal żmien indeterminat. Minkejja dan, xorta għad fadal hafna mistoqsijiet

li għad ma għandhomx twegiba. Meta jkunu jistgħu jirritornaw il-pellegrini? Fuq kollox, fi spazji hekk limitati u żgħar, bħalma huma s-Santwarji u t-toroq dojoq ta' Ġerusalem, ikun possibbli li jkun hemm folol ta' pellegrini kif kien hemm sal-lum? Jekk wiehed iqis is-sitwazzjoni jkollu jammetti li, anke n-numri esagerati ta' turisti u pellegrini, kienu digà qed joħolqu problemi kbar fis-Santwarji, rigward l-ordni pubbliku, l-iġjene u l-ekwilibriju psikologiku ta' dawk li jieħdu ħsieb is-Santwarji. Mhux veru li kollox kien ward u żahar. Faċli li kont tisma' lil hafna jiftaħru bin-numri kbar ta' viżitaturi. Imma dawn normalment kienu jew politici li riedu jkunu popolari, inkella agenziji tal-ivvjaġġar, lukandi, kumpaniji tal-

ajru u organiżmi simili fil-qasam tat-turiżmu, li kienu qed jaqilgħu l-eluf mill-influss tal-pellegrini. Min kien aktar intelligenti u kellu f'moħħu l-kwalità tal-pellegrinaġġi u mhux il-kwantità, kien jgħidlek li hemm bżonn li ssir għażla intelligenti. Hadd ma ried jismagħhom, imma issa dawk li ma ridux jisimgħu sabu ruħhom fi kriżi li qatt ma immaginawha... Kienu jibzġħu mill-gwerer fir-regjun, imma fil-fatt dawn ma kinux għadhom perikolużi għat-turiżmu. Issa sabu ruħhom quddiem sitwazzjoni li qatt ma holmuha.

Aħna l-Patrijiet Franġiskani ma aħniex agenziji tal-ivvjaġġar, għalkemm nagħmlu użu mill-ingranaġġ tal-industrija turistika biex ingibu l-pellegrini fl-Art Imqaddsa. Aħna

jimpurtana li l-pellegrini jkollhom esperjenza ta' kwalità, li fiha jikbru fil-fidi tagħhom. Il-kumpliment irid ikun ukoll, imma ma jistax ikollu l-ewwel post. Issa ahna wkoll irridu naffaċċjaw sfida iebsa. Irridu nippjanaw ahjar kif se norganizzaw il-pellegrinaġġi f'kundizzjonijiet ċertament godda u li rridu nadattaw ruġna għalihom. U dan mhux biss fl-ewwel xhur meta jirritornaw il-pellegrini. Ikollna nammettu li d-dinja kollha se tinbidel. Ma nistgħux immorru lura għal kif konna qabel. U anke l-pellegrinaġġ ma jistax jibqa' bl-istruttura ta' esperjenza tal-massa kif kien sa issa.

Il-Kustodja tal-Art Imqaddsa diġà qed tistudja kif tkun tista' tkompli tilqa' l-pellegrini fis-Santwarji, imma bi kriterji godda. Irridu nistudjaw kif se nagħmlu użu intelligenti mill-ispazji limitati ta' bosta Santwarji, kif se nqassmu l-orarji taż-żjarat tal-pellegrini b'tali mod li ma jiffullawx kollha fl-istess ħin f'Santwarju wieħed. Irridu nistudjaw kif inkunu fidili għall-igijiet ċivili rigward l-igjene tas-Santwarji u rigward il-ġestjoni tal-Case Nove għall-pellegrini, bl-istess mod li jridu jagħmlu l-lukandi u l-istabbilimenti

L-ajruport ta' Ben Gurion vojti

kollha turistiċi f'Israel u l-Palestina. Dan kollu se jkun ifisser sfida kbira, imma li trid issir jekk irridu li l-pellegrini jirritornaw fl-Art Imqaddsa.

Hu importanti li nibqgħu nuru tama u nkunu pozzittivi. Nafu u nemmu li bosta se jkunu dawki li jridu jagħmlu l-pellegrinaġġ lejn l-Art Imqaddsa bħala esperjenza ta' fidi. Lil dawn ngħidulhom li din l-esperjenza se tkun possibbli. Forsi fi gruppi iżgħar u b'modalitajiet differenti, imma ċertament se tibqa' ssir. Fuq kollox, nistgħu nserrġu ras kulhadd li, minkejja li l-kriżi tal-pandemija ħakmet ukoll l-Art Imqaddsa, fejn jigu miljuni ta' turisti minn kull naħa tad-dinja, imma fil-fatt l-impatt tagħha ma kienx daqshekk diżastruż. Għaldaqstant hemm tama li ż-żmien li fih l-Art Imqaddsa tkun post żgur li fih wieħed jivvjagġa hu possibbli li mhux tant fil-bogħod.

Sadanittant nibqgħu nittamaw u naħdmu għal soluzzjonijiet intelligenti. Din l-esperjenza għallmitna li forsi konna qed niġru żzejjed, u li dak li uħud kienu qed isostnu dwaru kien veru: ma nistgħux naqgħu vittma ta' min ried li t-turizmu tal-massa jirrenja anke fl-Art Imqaddsa biex hekk iħaxxen il-bwiet ta' xi wħud li l-interessi tagħhom mhumiex li jgħibu pellegrini li huma intenzjonati li jitolbu, imma turisti biex idawru r-rota ekonomika tal-pajjiż. Ahna l-Frangiskani għadna u nibqgħu hawn biex ninsistu li l-istil ta' pellegrinaġġ bħala esperjenza ta' fidi hu l-uniku triq li għandha futur fl-Art Imqaddsa